İŞKUR

2016

BAYBURT

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BAYBURT ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2016)

YAZARLAR

Ali ERGÜN

İş ve Meslek Danışmanı

Orhan HAŞLAK

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Ülke olarak temel politikalarımızın başında işsizlikle mücadele yer almaktadır. Sadece ülkemizde değil neredeyse tüm dünya ülkelerinde işsizlik önemli bir problem olarak görülmektedir. Bu problemin çözümü temelde birçok faktöre bağlıdır. Hükümet programlarımızın en önemli maddelerinden biri olan işsizlikle mücadele; özellikle genç nüfusa sahip olan ülkemiz için son derece önemlidir. Genç nüfusu istihdam etmek, ülke olarak istihdam alanlarımızı daha da genişletmeyi zorunlu kılmaktadır.

İstihdam alanlarının sınırlı olması ülke olarak işsizlik ile mücadele politikalarını daha önemli hale getirmiştir. Ülkemizin refahı, daha yaşanabilir bir ülke olması ve toplumsal barışın sağlanmasında işsizlikle mücadele son derece önemlidir. İstihdam edilmiş her birey, toplumda kendine güvenen daha aktif, sorumluluk almış bir birey demektir. Bu amaçlara hizmet etmek ülke olarak hepimizin sorumluluğundadır. Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılabilmesi için hükümetimiz düzeyinde ciddi atılımlar yapılmakta ve ciddi teşvikler devreye sokulmaktadır.

İşsizliğin temeline inilmesi, işgücü piyasasının sorunlarının olası çözümlerinin analiz edilmesi, istihdam yönünden sıkıntıların daha iyi anlaşılması amacıyla etkin çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu çalışmaların daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır. İstihdam politikalarının uygulanmasında İŞKUR etkin bir görev alarak işsizlikle mücadelede önemli bir kurum haline gelmiştir.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2007 yılından bu yana yerel düzeyde tüm Türkiye'de sahaya inerek işverenlerimizle yüz yüze görüşüp sorunlarını analiz etmeye çalışmaktadır. Bu görüşmeler aktif işgücü politikalarına yön verecek şekilde olup problemin çözümünde temele inmeyi sağlayarak etkin bir işlev görevi görmektedir. İşverenlerle yapılan birebir görüşmelerde, talepleri şikâyetleri ve önerileri özverili şekilde değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde sorulara nezaketle yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, işsizliğin tüm ülkemizde çözüme ulaşması temennisiyle, Bayburt İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

İsmail USTAOĞLU

Bayburt Valisi

ÖNSÖZ

Bilgi çağı olarak bilinen ve içinde bulunduğumuz bu dönemde, sosyal ve ekonomik hayatta geleceğe yönelik sağlıklı çalışmaların yapılabilmesi büyük ölçüde doğru, güvenilir, tutarlı ve karşılaştırılabilir istatistiklere bağlıdır.

Dünyada olduğu gibi ülke genelinde de işsizlik ve istihdam konusu devlet politikaların temelini oluşturmaktadır.

İşsizlikle mücadele ve istihdam faaliyetleri kapsamında İŞKUR ailesi olarak gerek yasal mevzuatın vermiş olduğu yetki ve sorumluluk, gerekse toplumsal talep ve beklentiler, bizi bu alanda daha etkili, verimli ve özverili çalışmaya yöneltmektedir.

Türkiye İş Kurumu, ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi, işgücüne yönelik meslek edindirme/geliştirme/değiştirme faaliyetlerinde etkin rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörüdür. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda iş arayanlara ve işverenlere yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır.

Bu noktadan hareketle 2016 yılı içerisinde, Türkiye genelinde Çalışma ve İş Kurumu, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam işyerleri görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda İlimizde bu kapsamda 84 işyeri tespit edilmiş ve tespit edilen işyerinin tamamına ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu rapor 2016 yılı "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 il için ayrı

ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

H. İbrahim COŞKUN
İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ....iii
ÖNSÖZ....iii
İÇİNDEKİLER....v
TABLOLAR LİSTESİ....iv
ŞEKİLLER LİSTESİ....v
KISALTMALAR....vi
YÖNETİCİ ÖZETİ....vii
GİRİŞ....1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ....2
İŞKUR GÖSTERGELERİ....4
Kayıtlı İşsiz....4
Açık İşler....6
İşe Yerleştirmeler....8
Mesleki Eğitim Faaliyetleri....9
İşsizlik Ödeneği....11
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI....13
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM....15
İşyeri Verileri....15
Mevcut İstihdam....25
AÇIK İŞLER....30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER....33
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ....40
SONUÇ....47
KAYNAKÇA....48
EKLER....49
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU....49
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI....57
EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ....59

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) 6
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) 7
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) 9
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) 10
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) 11
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) 12
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları 15
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 26
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 28
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 28
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 29
Tablo 14: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 34
Tablo 15: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 36
Tablo 16: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 39
Tablo 17: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 40
Tablo 18: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 41
Tablo 19: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 42
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 43
Tablo 21: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 5
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 7
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 8
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı 16
Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 17
Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı 18
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı 18
Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı 19
Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı 20
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 22
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 25
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 27
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 30
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 31
Şekil 17: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 33
Şekil 18: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 34
Şekil 19: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı 35
Şekil 20: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 37
Şekil 21: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 38
Şekil 22: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 44
Şekil 23: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 45

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Özellikle Bayburt ilinde kadınların biraz daha istihdam alanları dışında, kendi çerçevelerinden çıkmadığı düşünüldüğünde Aktif işgücü piyasası programları bu bakımdan Bayburt ilinde önemli bir yer tutmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir

Özellikle 2010 yılından sonra İŞKUR hizmetlerinin daha etkin olarak kullanılmaya başlamasıyla işe yerleştirme sayısında bayanlarda bir önceki yıla göre; 2011 yılında yaklaşık beş kat artmış, erkeklerde ise bir önceki yıla göre; 2011 yılında iki kat artmıştır. Cinsiyete göre işe yerleştirmede paralel bir durum söz konusu olup, en fazla işe yerleştirme kadınlarda 630 erkeklerde ise 1547 sayısı ile 2013 yılı olduğu görülmektedir. 2014 yılında bir önceki yıla göre sert düşüş göze çarpmaktadır. 2014 yılında istihdamdaki azalma erkek ve kadınları paralel olarak etkilemiştir. 2014 yılından sonra az da olsa toparlanma görülmektedir. 2015 yılında 195 kadın ve 613 erkek işe yerleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında işverenlere son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri

sorulmuştur. Derlenen verilerle Bayburt ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir.

Bayburt ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulmuş. mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama, Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründeki mevcut işyerlerinin tamamı istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüz yıl Bayburt ‘ta işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Bayburt ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüşmedikleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 7,2’ini oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 62,5 ‘inin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 12,5’i ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 12,5’inin önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

GİRİŞ

Bayburt İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Bayburt İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Bayburt ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Bayburt ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Erzurum, Erzincan ve Bayburt TR1 olarak bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Bayburt ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Bayburt iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Bayburt ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	55,5	4,7	52,9
2009	59,2	4,5	56,5
2010	57,5	4,7	54,8
2011	55,2	4,9	52,5
2012	51,9	4,8	49,4
2013	51,3	6,2	48,1

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

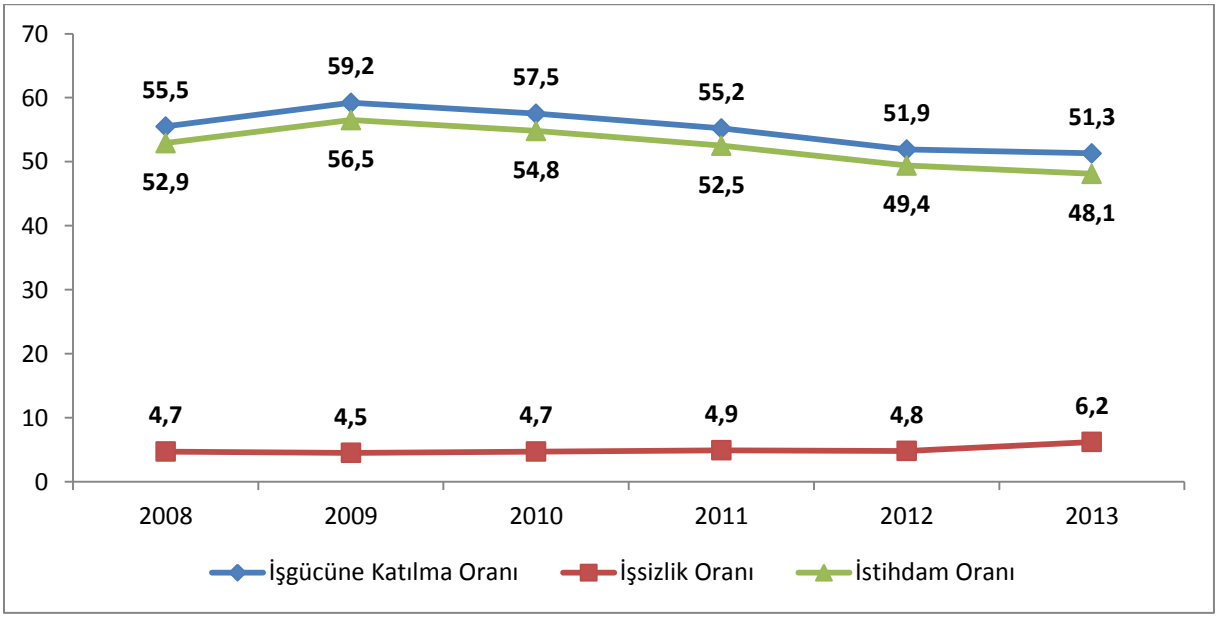

Kaynak: TÜİK

Tablo 1 ve grafik 1 incelendiğinde, işgücüne katılma oranı 2008 yılından 2009 yılına kadar bir artış yaşanmış fakat 2009 yılından itibaren düşüşe geçmiştir. 2013 yılına kadar azalış göstermiş olup, 2011-2012 yılları arasında sert bir düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli azaldığını göstermektedir.

İstihdam oranı ise; Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eder 2008 yılından 2009 yılına kadar artış gösteren bu oranda, 2009 yılından sonra 2013 yılına kadar bir düşüş gözlenmektedir. Bu düşüşün en fazla olduğu yıl ise 2012 olarak göze çarpmaktadır. 2012 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık olarak 3,3 lük bir puanla rekor seviyeye ulaşmıştır. 2012 yılından 2013 yılına kadar ise daha düşük bir oran yani 0,6 puanlık bir düşüş gözlemlenmektedir. Tablo 1 ve Grafik 1 yorumlandığında ise 2009 yılından itibaren gözle görülür derecede düşüş görülen istihdam oranı ve işgücüne katılma oranı bize şu sonuçları sunmaktadır; istihdam oranında azalma çalışabilir yaştaki

nüfusta meydana gelen artışın göstergesi veya çalışanların sayısındaki azalışın bir görüntüsünü vermektedir. İşgücüne katılma oranındaki azalma ise iş alanlarının daralması, iş bulma umudunu kaybeden kişilerin işgücü piyasasından uzaklaşması ve işgücünde bulunan nüfusun başka şehirlere göç etmesi gibi nedenler söz konusu olabilir.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda, bir önceki yıla göre azalış, bazı yıllarda ise bir önceki yıla göre artış gözlemlenmektedir. Genel anlamda işsizliğin artış gösterdiği bu durum bize işsizlik oranının dalgalı bir seyir izlediğini göstermektedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Bayburt ilinde işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun belli dönemlerde arttığı fakat bu duruma nazaran istihdam alanlarında bir daralma olduğu söylenebilir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Bayburt ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

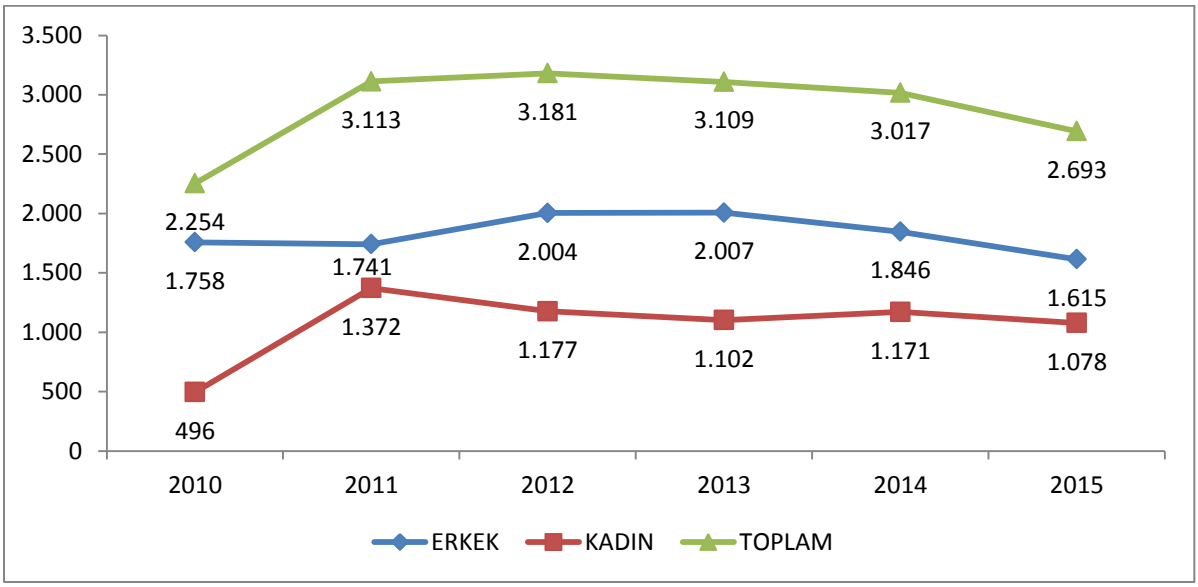

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Bayburt ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 2 bin 254 kişinin bin 758'i erkeklerden, geri kalan 496 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2011 yılında kuruma kayıtlı işsizlerde kadın sayısında ciddi artış görülmektedir. Kuruma kayıtlı kadın işsiz sayısı 2010 yılına göre yaklaşık üç kat gibi ciddi bir oranda arttığı görülmektedir. Bu durumun İŞKUR'un kadınlara yönelik etkin politikalarının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. 2015 yılına kadar kuruma kayıtlı işsiz sayısında yatay seyir görülmekte olup 2015 yılında bu durumun negatif yönde, yani kuruma kayıtlı işsiz sayısında azalma görülmektedir. 2015 yılında toplam 2 bin 693 kayıtlı işsizin bin 78 kişisini kadınların bin 615 kişisini ise erkeklerin oluşturduğu görülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların 2010 yılından sonra kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılından sonra görülen bu artış özellikle istihdam açısından kadınların da bundan sonra Bayburt ilinde işgücü piyasasının önemli aktörlerinden olacağının göstergesidir. İstihdam açısından dar bir alanda değerlendirilebilen Bayburt ilinde kadınların işgücüne katılımı rekabet ve ekonomik destek anlamında oldukça önemlidir.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	1.512
Büro Memuru (Genel)	110
Beden İşçisi (Temizlik)	109
Beden İşçisi (İnşaat)	76
Büro İşçisi	72
İnşaat İşçisi	25
Ehram Dokumacı	21
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	19
El Nakışçısı	18
Kamyon Şoförü	16
Diğer Meslekler	715
TOPLAM	2.693

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Bayburt ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi gibi nitelik gerektirmeyen meslek gruplarında yer alıp bunu sırasıyla, Büro Memuru ve yine nitelik gerektirmeyen meslekler takip etmektedir. Genel anlamda Tablo 2 verileri Bayburt ilinde nitelik gerektiren işgücünün çalışabileceği alanların dar olduğunu düşündürmektedir. Bayburt ilinde sanayi ve hizmet sektörünün gelişmemiş olması bu sonucu doğuran etkenler arasında düşünülebilir. Nitelikli işgücünün istihdama katılmasında bölgede sanayi hizmet gibi sektörlerin gelişmesi ile mümkün olabileceğinden, bölgeye yatırım planları yapılırken bu hususların dikkate alınarak yapılmasının olumlu katkılar sunacağı düşünülebilir. Ayrıca sanayi ve hizmet sektöründe gelişme sağlanması, nitelikli işgücünün gelişmiş bölgelere göçünü önlemede ciddi bir faktör olacağı kaçınılmazdır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

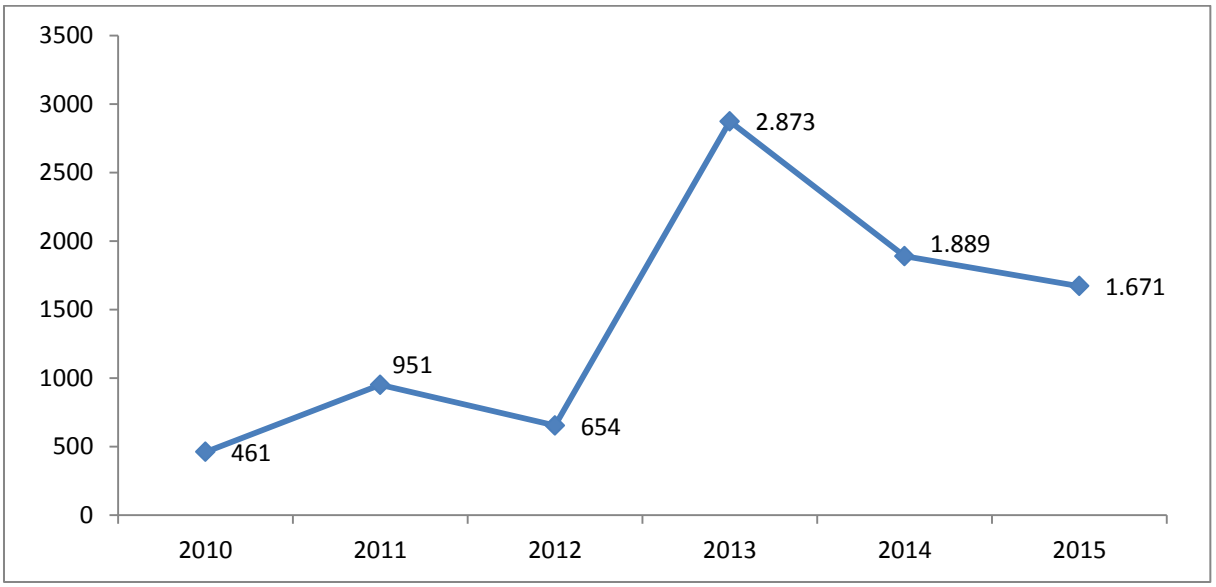

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 461 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde bin 671 kişiye yükselmiştir. Özellikle 2013 yılında 2 bin 873 gibi ciddi bir artış göze çarpmaktadır. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un son yıllarda işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma istekleri, İŞKUR destekleri artışı tetikleyen önemli faktörler olmuştur.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	265
Dekoratif ev Tekstili Üretim Elemanı	118
Kesimci (Konfeksiyon)	115
Aşçı	85
Garson (Servis Elemanı)	63
Dokuma Konfeksiyon Makineci	50
El ve Makine Nakışçısı	47
Beden İşçisi (Temizlik)	40
Erkek Giyim Modelisti	40
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	40
Diğer Meslekler	808
Toplam	1.671

Kaynak: İŞKUR

Bayburt ilinde 2015 yılında bin 671 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsiz verilerine paralel olarak nitelik gerektirmeyen mesleklerden Beden İşçisi(Genel) ilk sırada yer almaktadır. Bunu sırasıyla Dekoratif Ev Tekstil Üretim Elemanı ve Kesimci(Konfeksiyon) takip etmektedir. Alınan açık iş sayısının büyük çoğunluğu bu üç meslekte olup

diğer mesleklerden alınan açık iş sayısı birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu mesleklerde en az talebin ise İnşaat Elemanları Kalıpçısı(Elle) mesleğinde olduğu görülmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Bayburt ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

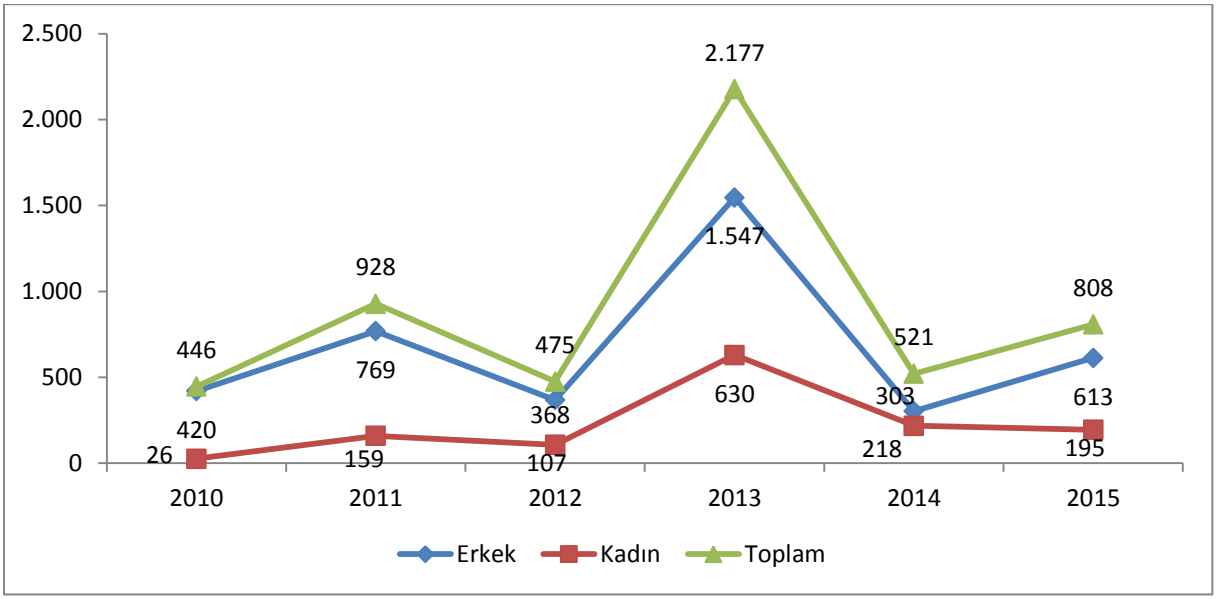

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 446 olan Bayburt ilinde işe yerleştirilenlerin 420'si erkeklerden, geri kalan bin 26 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2010 kadınların özellikle işe yerleştirmede ne kadar düşük bir orana sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle 2010 yılından sonra İŞKUR hizmetlerinin daha etkin olarak kullanılmaya başlamasıyla işe yerleştirme sayısında bayanlarda bir önceki yıla göre; 2011 yılında yaklaşık beş kat artmış, erkeklerde ise bir önceki yıla göre; 2011 yılında iki kat artmıştır. Cinsiyete göre işe yerleştirmede paralel bir durum söz konusu olup, en fazla işe yerleştirme kadınlarda 630 erkeklerde ise 1547 sayısı ile 2013 yılı olduğu görülmektedir. 2014 yılında bir önceki yıla göre sert düşüş göze çarpmaktadır. 2014 yılında istihdamdaki azalma erkek ve kadınları paralel olarak etkilemiştir. 2014 yılından sonra az da olsa toparlanma görülmektedir. 2015 yılında 195 kadın ve 613 erkek işe yerleştirilmiştir.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2012 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda

ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır. Ayrıca istihdam konusunda, istihdam alanlarının genişlemesi kadın ve erkek istihdamına neredeyse aynı oranda yansıdığı görülmektedir. Yıllar bazında işe yerleştirmelerdeki düşüş ve artışın paralel olması bu durumu doğrular niteliktedir.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	147
Beden İşçisi (Temizlik)	77
Çöpçü	46
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	40
El ve Makine Nakışçısı	34
Fırın İşçisi (tuğla, Kiremit ve benzeri İnşaat Elemanları)	27
Büro İşçisi	26
Kesimci (Konfeksiyon)	25
Temizlik Görevlisi	25
Kamyon Şoförü	23
Diğer Meslekler	338
Toplam	808

Kaynak: İŞKUR

Bayburt ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sıraları yine Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerin aldığı görülmektedir. Bayburt ili için ilk iki sırada 224 sayısı ile Beden işçisi mesleğinde işe yerleştirme yapılmış olup bu mesleği Çöpçü ve İnşaat Elemanları Kalıpçısı(Elle) takip etmektedir. Çalışmanın yapıldığı dönemde inşaat sektörünün yavaş yavaş devreye girmesi bu meslekte işe yerleştirme yapılmasında önemli bir faktördür. Bölgenin iklim koşulları işe yerleştirmede önemli bir etken olduğu düşünülebilir. İstihdam alanlarının açılması bölge iklim koşulları açısından oldukça önemlidir. Koşulların iyileşmesi istihdam verileri açısından olumlu olarak yansımaktadır.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Özellikle Bayburt ilinde kadınların biraz daha istihdam alanları dışında, kendi çerçevelerinden çıkmadığı düşünüldüğünde Aktif işgücü piyasası programları bu bakımdan Bayburt ilinde önemli bir yer tutmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Bayburt ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	113	1.492	236	314	4	108	353	1.914	98	6.357
2014	72	1.172	179	258	8	204	259	1.634	63	2.598
2013	44	861	122	534	0	0	166	1.395	50	3.440
2012	42	757	47	210	8	216	97	1.183	36	2.955
2011	14	253	6	45	6	149	26	447	25	648
2010	34	743	0	0	0	0	34	743	14	328

Kaynak: İŞKUR

Aktif İşgücü Programları incelendiğinde Bayburt ili için önemli sayılara ulaşılmaktadır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 34 olan toplam kurs sayısı 2015 yılında yaklaşık 10 kat artarak 353, 743 olan kursiyer sayısı ise yaklaşık 3 kat artarak 1914 olmuştur. 2010 yılında 14 olan TYP sayısı 2015 yılında 98, 2010 yılında 328 olan katılımcı sayısı ise rekor bir artışla 6 bin 357 olmuştur.

2010 yılında İşbaşı Eğitim Programında ve Girişimcilik Eğitim Programında herhangi bir aktif program olmamasına rağmen, bu programlarda 2015 yılına kadar önemli artışlar görülmektedir. 2010 yılında sıfır olan İEP sayısı 2015 yılında 236 program ve 314 katılımcıya ulaşmış, yine 2010 yılında sıfır olan GEP sayısı ise 2015 yılında 4 program ve 108 katılımcıya ulaşmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü

programı olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Bayburt ilinde; istihdam alanlarının kısıtlı olduğu bölgede İEP, katılımcılar ve işverenler için oldukça cazip hale gelmiştir.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır. Bu durum Bayburt ilinde özellikle öğrenciler tarafından da yoğun talep görmektedir.

Toplum yararına programlar istihdam konusunda sıkıntılı olan Bayburt ilinde bir can damarı olarak görülmektedir. Özellikle son yıllarda, iklim koşullarının da sert olduğu dönemlerde göçü önlemede ve kısa vadede insanların geçimlerine destek sağlamada son derece önemli bir işlev haline gelmiştir. Bayburt ilinde kadınların işgücü piyasasına geçişinde TYP köprü vazifesi görmektedir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Bayburt ilinde 2015 yılında toplam 800 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 473'ü işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır. 2015 yılında işsizlik ödeneği başvuru ve hak eden sayısının bir önceki yıla göre yaklaşık iki katı artması dikkat çekmektedir. Bu durum, işe yerleştirme verileri ile birlikte değerlendirildiğinde paralel sonuçların çıktığını göstermektedir.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	800	473
2014	478	238
2013	345	193
2012	219	147
2011	193	163
2010	127	91

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde yine önceki verilerle istihdam, mesleklere göre istihdam verileriyle doğal olarak paralel olup ilk sıralarda yine Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olup, Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	191
Beden İşçisi (İnşaat)	20
Büro Memuru (Genel)	13
Beden İşçisi (Temizlik)	12
Şoför-Yük Taşıma	12
Temizlik Görevlisi	9
İnşaat İşçisi	8
Kamyon Şoförü	8
Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	5
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	5
Diğer Meslekler	190
Toplam	473

Kaynak: İŞKUR

Bayburt ili işgücü piyasası içinde önceki tablolarda olduğu gibi Beden İşçisi mesleğinde alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde ilk sırada yer almıştı, İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ilk sırada olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 191 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken Beden İşçisi (Temizlik) mesleğinde bu sayı 20 olarak gerçekleşmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere işsizlik maaşındaki artışlar, yine istihdam oranlarıyla alakalı olup son yıllarda meslek bazında incelendiğinde Toplum Yararına Programların, hem istihdam hem işsizlik verilerine hem de işsizlik ödeneği hak edenler sayısına doğrudan etkisinin olduğu değerlendirilmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Bayburt ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Bayburt ilinde 97 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde bin 690 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Bayburt ilinde 10 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Bayburt ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları

Sektörler	İşyeri Sayısı
İnşaat	30
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	26
Ulaştırma ve depolama	8
İmalat	8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6
Eğitim	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Madencilik ve taş ocakçılığı	1
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1
Genel Toplam	**97**

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde inşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Bayburt ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 31' i İnşaat sektöründe yer almaktadır.

Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İnşaat sektörünün önemi Bayburt ili için önemi ortaya çıkmıştı. Nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki birçok çalışanın inşaat sektörü altında çalıştığı düşünüldüğünde bu sektörün Bayburt ili için ne derece önemli olduğu görülmektedir.

Bayburt ilinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Yüzde 17,4 olan Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. İnşaat sektörünü sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektörü takip etmektedir. Bayburt ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden yaklaşık her 2 işyerinden bir tanesi Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı ve İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Madencilik ve taş ocakçılığı, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde bulunmaktadır. Bu sektörlerin bölge koşulları göz önüne alındığında; özellikle gelişmiş bölgelere uzaklığı, nüfusun yapısı, üretim durumu vb. durumlar bu sektörlerin geri kalmasında önemli bir etken olarak göze çarpabilir.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

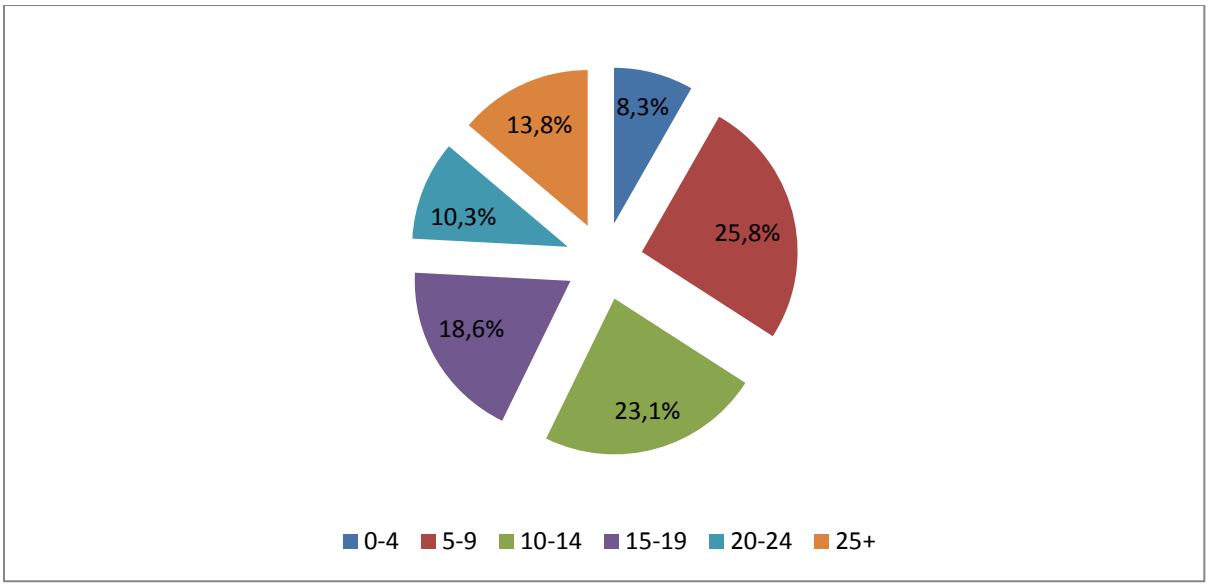

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Bayburt ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 25,8' i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 23,1' dir. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 5-14 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 4 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. 15-19 yaş üzeri işyerlerinin oranı ise yüzde 41,3 olarak

görülmektedir. Diğer bir ifadeyle 10+ işyerlerinin uzun zaman faaliyet sürdürdüğü değerlendirilebilir. Bu durum Bayburt ili istihdam sürekliliği açısından oldukça önemlidir.

Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

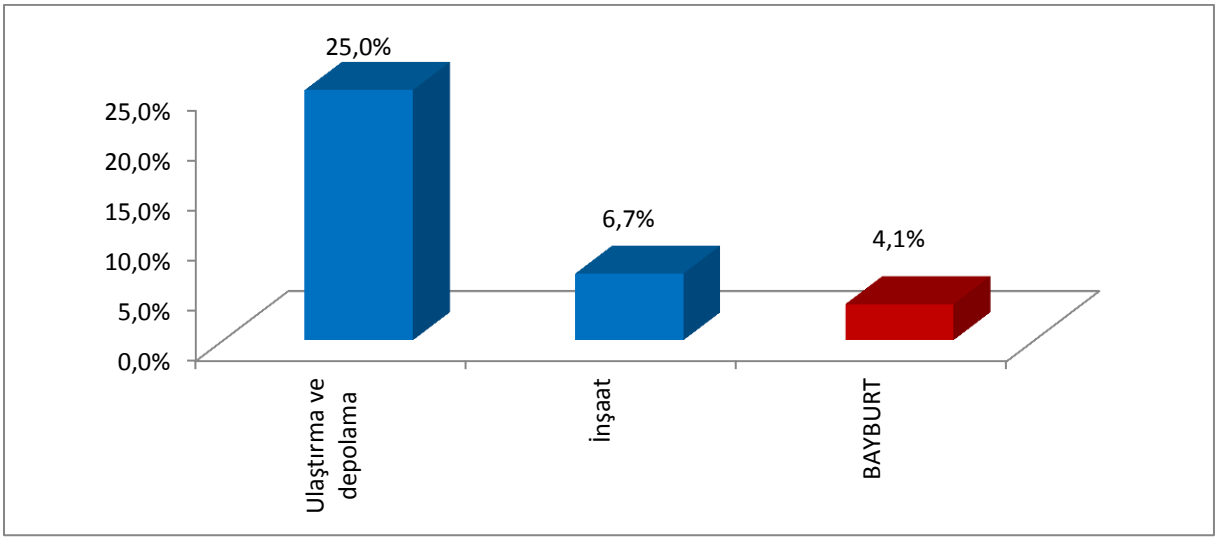

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde Ulaştırma ve Depolama sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 25'i, İnşaat sektöründe yer alan işyerlerinin ise yüzde 6,7'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Çalışma koşulları, istihdam alanları ve iklim koşulları göz önüne alındığında Bayburt ilinde part-time çalışmanın çok fazla tercih edilmemesinin nedenleri arasında yer almaktadır.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

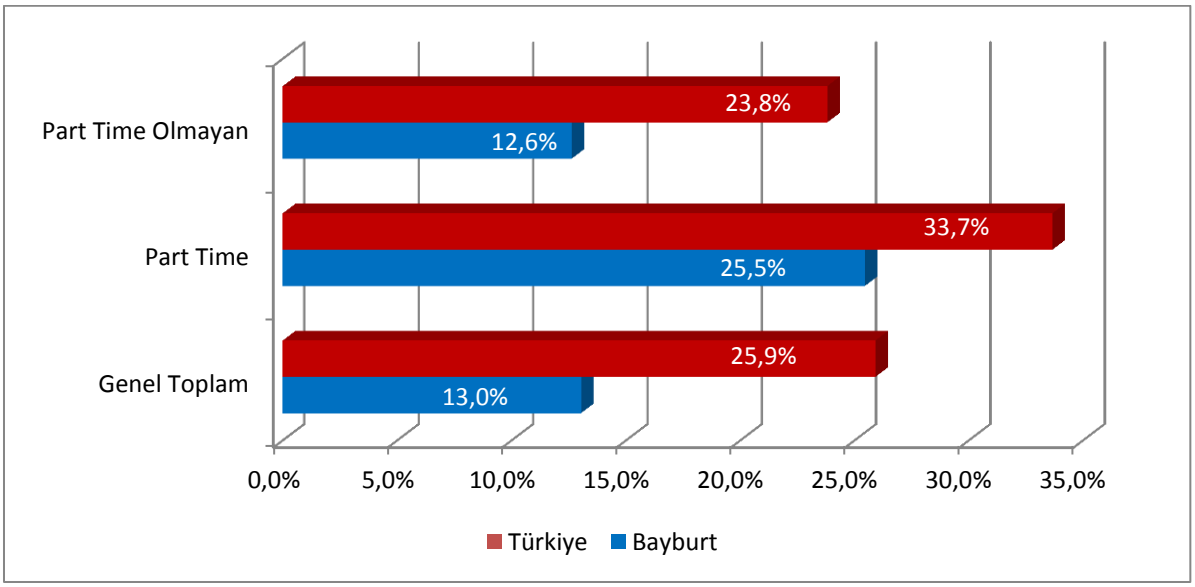

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde 10+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 25,5'ini kadınlar oluşturmaktadır. Kadınların part-time olmayan işyerlerinde çalışma oranı ise yüzde 12,6 olarak görülmektedir. Bu oran Bayburt ilinde kadınların istihdama katılmalarının desteklenmesi gerçeğini bir kez daha yansıtmaktadır. Şehir ve bölge koşulları istihdam alanları kadınların istihdama katılmalarında diğer önemli etkenlerdir. Bu koşulların iyileştirilmesi kadın istihdamı açısından oldukça önemlidir.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

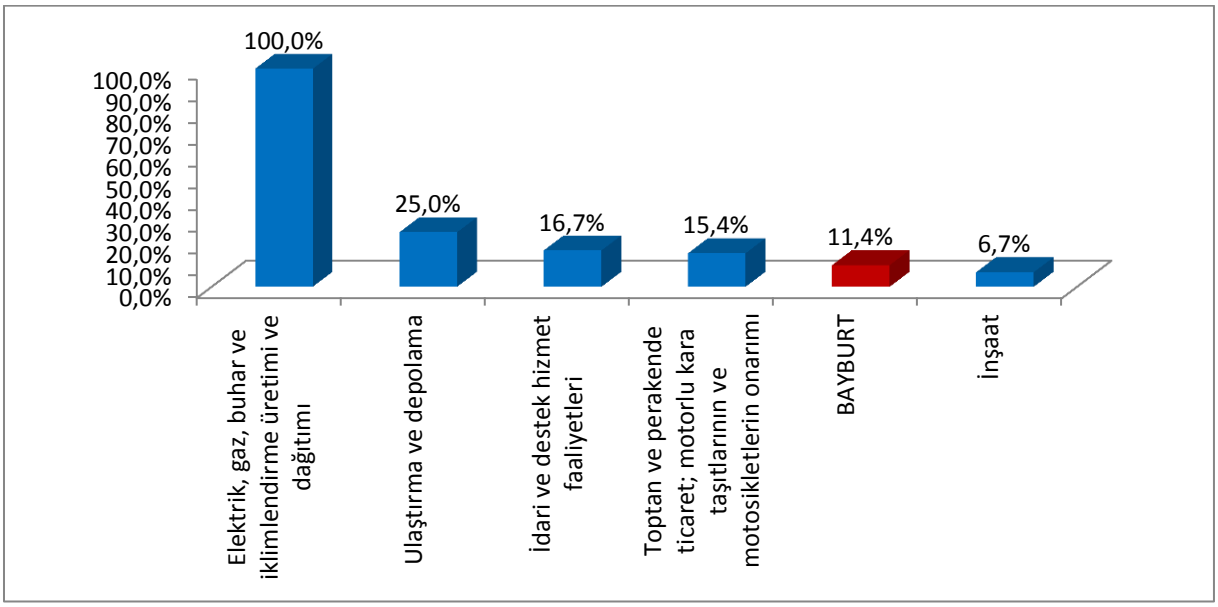

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde işyerlerinin yüzde 11,4' ünde vardiyalı çalışma mevcuttur. Bayburt ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretim ve Dağıtımı sektöründe görülmektedir. Bu sektörde çalışanların yüzde 100'ü vardiyalı olarak çalışmaktadır. Bu sektörün tamamının vardiyalı çalışması; bu sektörde sunulan hizmetlerin kesintisiz sunulması gereğinin bir sonucu olarak düşünülebilir. Gaz ve Elektrik hizmetleri kesintisiz sürmesi gereken hizmetler olduğundan bu sektörün tamamının vardiyalı çalışması makul olarak değerlendirilebilir. Ulaştırma ve Depolama sektörleri ise sürekliliğin sürmesi gereken bir diğer sektördür. Bu sektörde vardiyalı çalışanların oranı ise yüzde 25 olarak görülmektedir. Bu sektör yüzde 25'lik oranla hizmet sürekliliği sağladığı düşünülebilir. Vardiyalı çalışma sektöründe Bayburt ilinde en düşük oran ise inşaat sektöründe görülmektedir. İnşaat sektöründe vardiyalı çalışma oranı yüzde 6,7'dir. İnşaat sektöründe bu denli vardiya sisteminin az olması yine iklim koşullarıyla ekonomik imkânlarla çalışma ortamıyla ilişkilendirilebilir.

Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

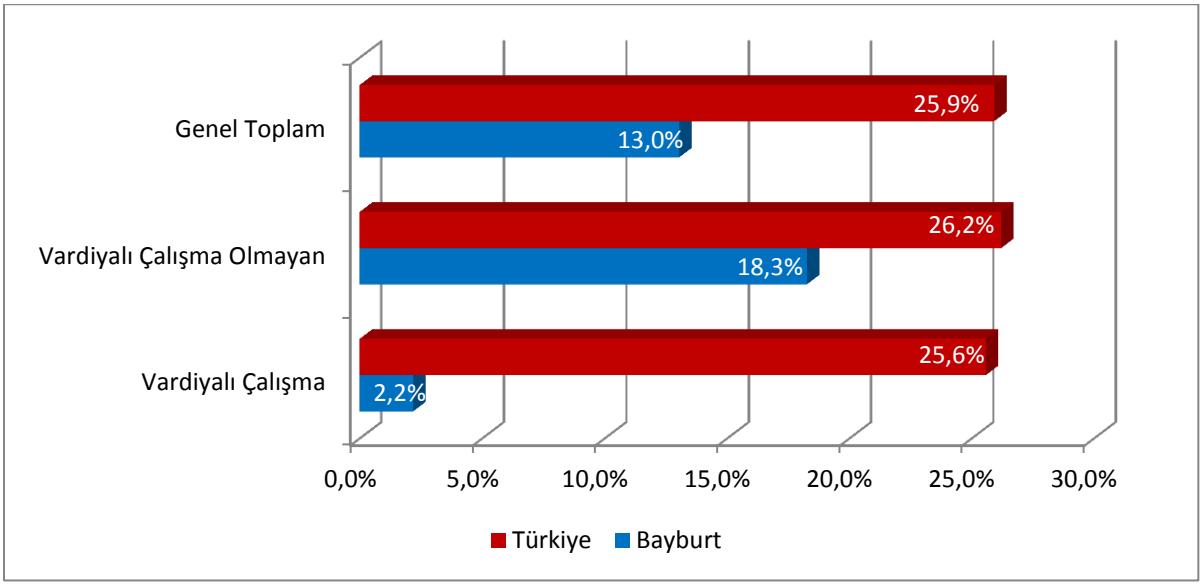

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma

yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 25,6'sı kadın, yüzde 74,4'u ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 26,2'olarak görülmektedir.

Bayburt ilinde bu veriler incelendiğinde kadınların genel anlamda vardiyalı çalışmayı tercih etmediği görülmektedir. Kadınların bu tercihi yine bölge koşulları, özellikle de ailesel faktörlerden kaynaklandığı düşünülebilir. Kadınların işgücüne katılımının düşük olduğu Bayburt ilinde vardiyalı çalışma sisteminin, kadınları istihdama katılmasında yumuşak bir geçiş olduğu, bu durumun uzun vadede istihdam açısından olumlu sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

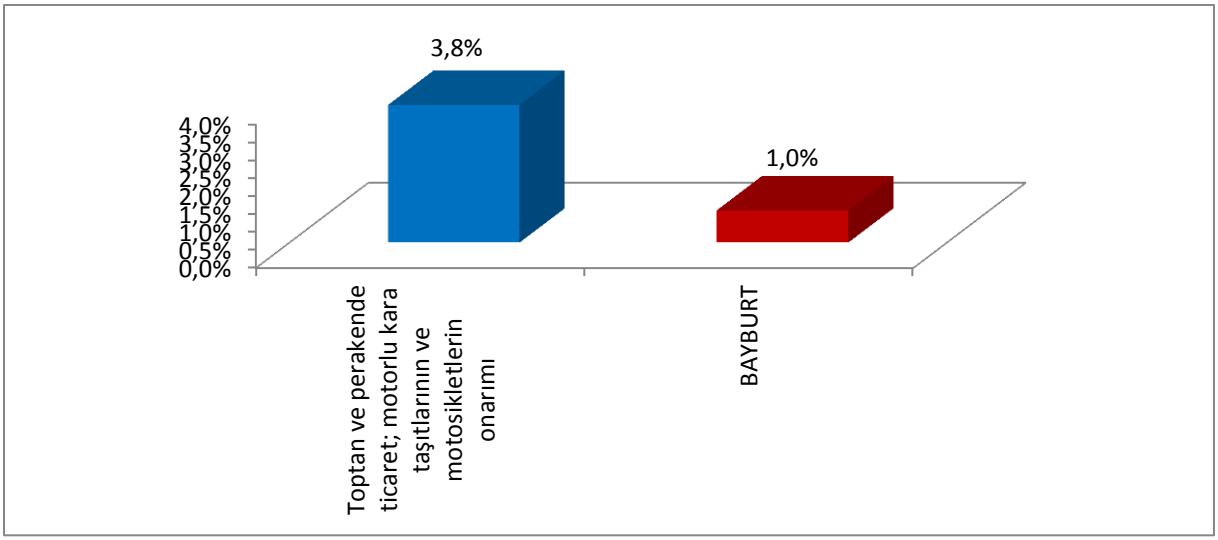

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde sadece Toptan Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Onarımı sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. Bu sektörde ihracat yapan işyerlerinin toplam işyerlerine oranı ise yüzde 1,0 olarak görülmektedir.

İhracat yapan sektörler incelenirken, istihdam açısından, sanayi, hizmet sektörlerinin gelişmemesi, daha dar bir alanda bulunan Bayburt ilinde bu sonuçlara paralel olarak ihracatında yok denecek kadar az olması sonucunu doğurmaktadır.

Bölgede ve özellikle Bayburt ilinde ihracatın artması, bölgeyi yatırım açısından daha cazip hale getirme, bölgeye yönelik teşvik edici projeler ve yatırımcılara ek olanaklar sunulması ile mümkün olacağı düşünülmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

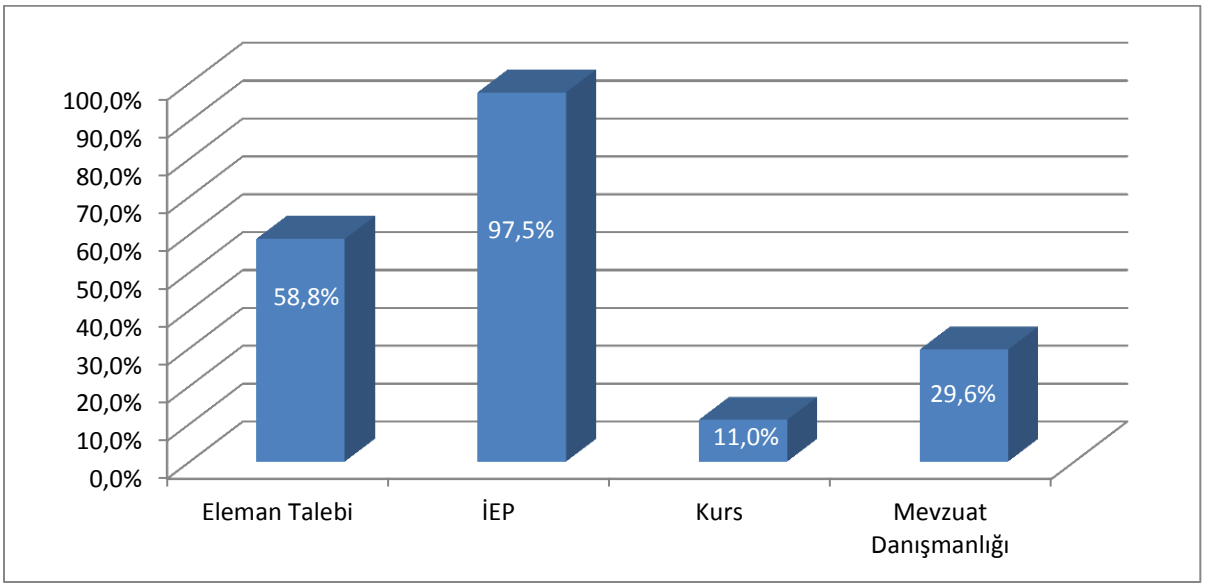

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde bulunan 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 41,1'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 45,2 olarak gerçekleşerek, bu oran Bayburt ili için Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en fazla yüzde 97,5 ile İŞKUR'dan özellikle son yıllarda işverenler için cazip hale gelen İEP programından faydalanmışlardır. İEP programı işverenlere eleman ihtiyacının karşılanmasını yanı sıra işverenlere ekonomik yönden de herhangi bir ek yük getirmemesi, işverenler arasında tercih nedeni olmuştur. Bu hizmetin yanı sıra işverenler sırasıyla İŞKUR' dan yüzde 58,8 ile eleman talebi, yüzde 29,6 ile mevzuat danışmanlığı ve yüzde 11 ile kurslar noktasında hizmet almışlardır.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

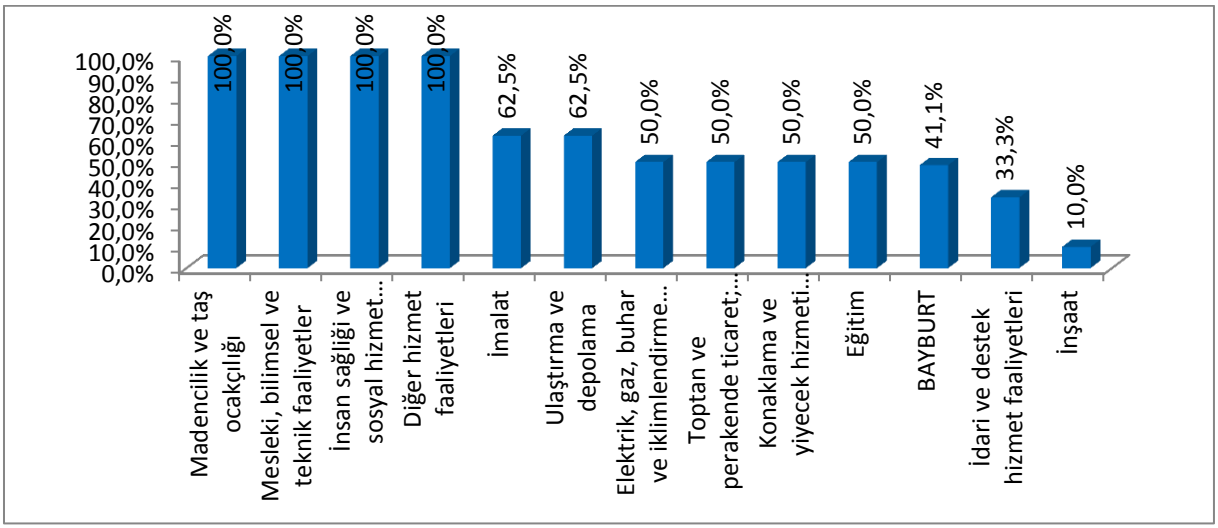

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Bayburt ilinde Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinin tamamının İŞKUR hizmetlerinden yararlandığı görülmektedir. İmalat sektöründe işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı ise yüzde 62,5 olarak görülmektedir. İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranında en düşük sektörün inşaat sektörü olarak görülmektedir.

Bu veriler ışığında İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri sektörel bazda incelendiğinde, özellikle üretime yönelik sektörler dikkat çekmektedir. Bu durum İŞKUR hizmetlerinin temel amaçlarına ulaşması açısından oldukça önemli bir sonuçtur. Temel amacı üretim ve istihdam olan İŞKUR hizmetlerinin Bayburt ilinde bu yönde olumlu sonuçlar doğurduğu görülmektedir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	50,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%
İmalat	0,0%	60,0%	100,0%	20,0%	60,0%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	20,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	0,0%	69,2%	92,3%	7,7%	15,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	66,7%	100,0%	33,3%	0,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	50,0%
İnşaat	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	33,3%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	0,0%	58,8%	97,5%	11,0%	29,6%

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin hiçbiri İŞKUR hizmetlerinden faydalanmamıştır. Bu durum bu sektördeki işyerlerinin kısıtlılığını ve bu sektörün Bayburt ilinde gelişmediğinin bir göstergesidir.

İmalat sektörünün, mesleki eğitim hariç tüm hizmetlerden yararlanmış olması, bu sektör için oldukça önemlidir. İstihdamın en büyük direnç kaynağı üretim olarak görülürse, bu sonuçlar Bayburt için İŞKUR hizmetlerinin önemini daha fazla göstermektedir.

Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü hariç diğer tüm sektörlerde yer alan işyerlerinin tamamına yakınının İEP programından faydalandığı görülmektedir. İEP' in işverenler açısından ne derece önemli olduğunu, bu sonuçlar doğrular niteliktedir. Eleman sıkıntısı çeken işverenlere kendi elemanını yetiştirme fırsatı veren İEP istihdam açısından da önemli bir geçiştir.

Eleman talebi hizmeti, üç sektör dışında tüm sektörler tarafından tercih edilen diğer bir önemli hizmettir. İŞKUR ‘un son yıllarda tanınırlığı ve hizmetleri sayesinde işgücü piyasasında daha etkin rol alması, işçi ve işveren arasında aracılık yapması ortaya çıkan sonuçların ne derece olumlu olduğunu göstermektedir.

Mevzuat danışmanlığı hizmetinden dört sektör dışında, tüm sektörler faydalanmıştır. Bu sonuç bize sektörlerin İŞKUR hizmetlerinden daha fazla faydalanmak, yasal mevzuatı daha iyi anlamak istediklerinin bir göstergesidir. Sonuç itibariyle mevzuat konusunda bilgi sahibi olan sektörlerin bürokratik işlemleri daha kısa tutmak, yasal prosedürlere uygun çalışmak ve daha etkin hizmet almak için bu hizmet oldukça önemlidir.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde sektörlerin yüzde 97,5 gibi yüksek bir oranla İEP hizmetlerinden faydalandığı görülmektedir. Bu hizmeti sırasıyla Eleman Talebi yüzde 58 ve yüzde 29,6 ile Mevzuat Danışmanlığı takip etmektedir. Kurs hizmetinden faydalanan sektörlerin oranı ise yüzde 11,0 olarak görülmektedir.

Genel anlamda; sektörler bazında değerlendirildiğinde, İŞKUR hizmetlerinin üretici ve istihdam açısından Bayburt ilinde olumlu sonuçlar doğurduğu görülmektedir. İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenerek devam etmesi, istihdam açısından sıkıntılı olan bölge illerine önemli bir destek sağlayacağı düşünülmektedir.

Şekil 13’te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Bayburt ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

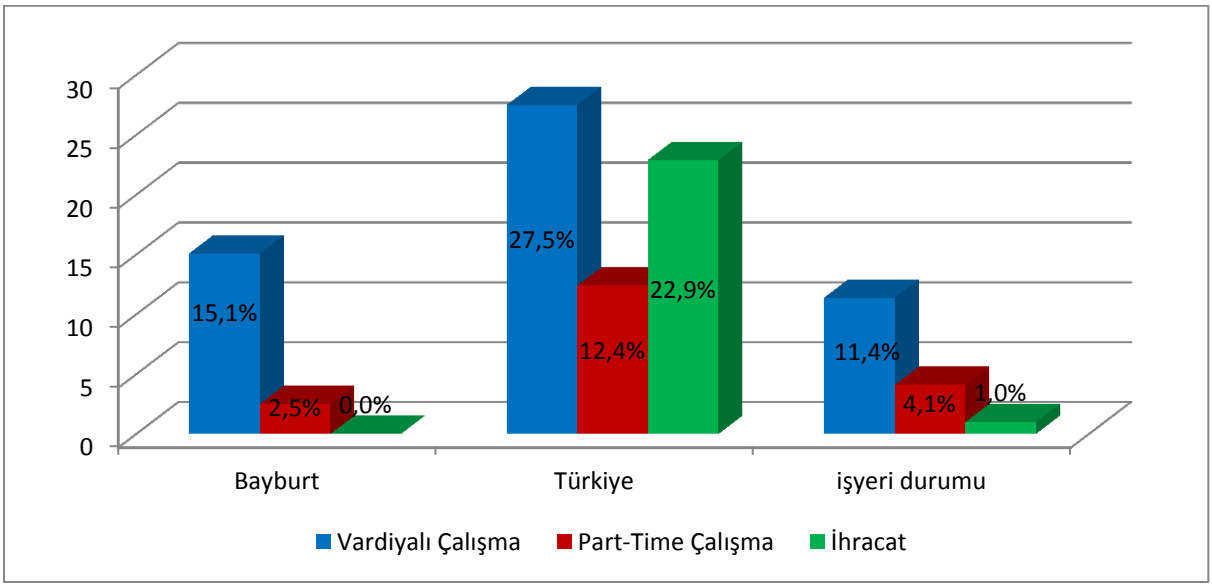

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan 10 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin yüzde 27,5' u vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bayburt ilinde ise bu oran yüzde 15,1 olarak gerçekleşmiştir.

Part-time çalışma yapılan işyerleri için de ülke geneli ile Bayburt ili oranları arasında oldukça büyük bir fark bulunmaktadır. %12,4 olan ülke geneli part-time çalışma yapılan işyerleri oranına karşın Bayburt ilinde yüzde 2,5 oranında part-time çalışma yapılan işyeri mevcuttur.

Bayburt ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde ihracat hiç yapılmaması da ilginç sonuçlardan biri olarak ortaya çıkmaktadır.

Mevcut İstihdam

Bayburt ilinde araştırma kapsamına dâhil olan 10+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Bayburt ilinde 10+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı bin 690 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise bin 470 çalışan erkeklerden, 220 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Kadınların toplam çalışanlar içindeki oranı yaklaşık yüze 13 gibi düşük bir orandır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	336	42	378
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	223	80	303
Ulaştırma ve Depolama	275	14	289
İnşaat	192	8	200
İmalat	98	2	100
Eğitim	65	22	87
Diğer Hizmet Faaliyetleri	80	0	80
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	70	5	75
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	47	25	72
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	41	3	44
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	16	16	32
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	23	3	26
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	4	0	4
Genel Toplam	**1.470**	**220**	**1.690**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Bayburt ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe istihdam edilmektedir. Bu sektörü sırasıyla 303 çalışan sayısı Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerinin Onarımı sektörü takip etmektedir. Kadınların yaklaşık yüzde 36'4'lük kısmı bu sektörde istihdam edilmektedir.

Kadın istihdamının olmadığı sektörler ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. İmalat sektöründe kadın çalışanın olmaması dikkat çeken diğer bir husustur. İmalat sektörünün 100 kişi ile istihdam sağlaması, bu sektörde Bayburt ilinin geri kaldığının önemli bir göstergesidir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

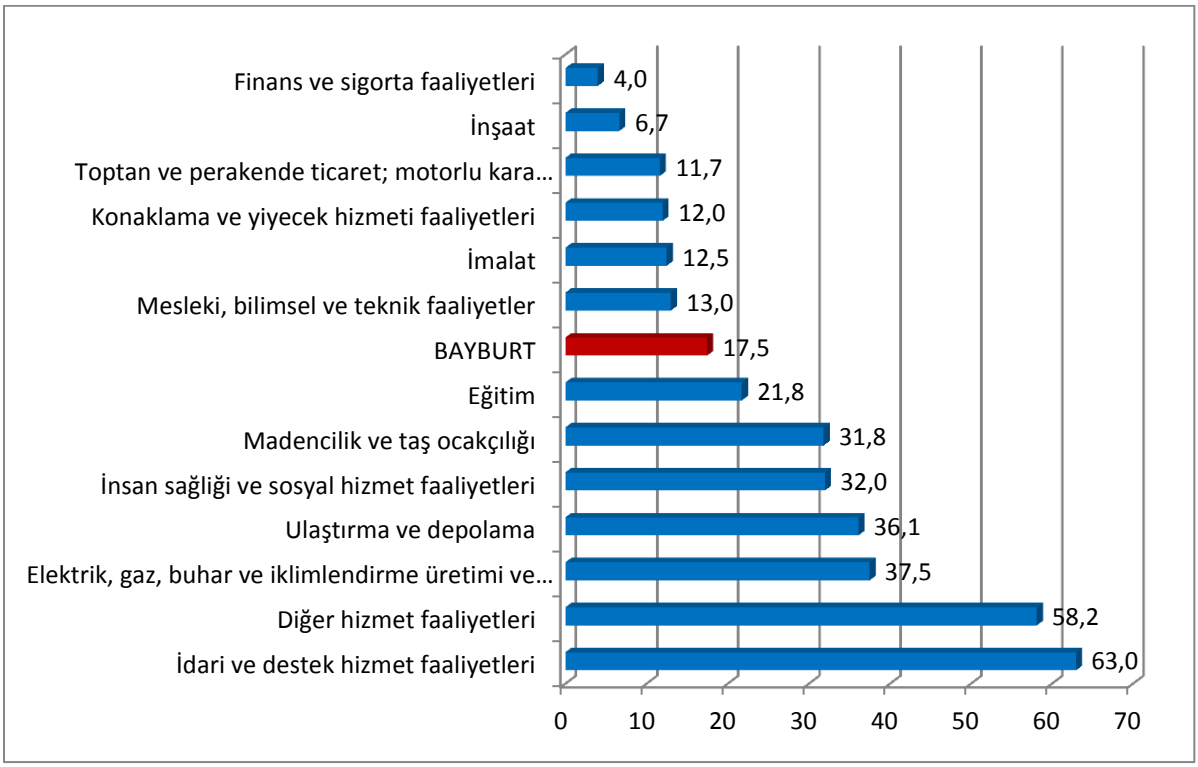

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Bayburt ilinde bulunan 10+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 17,5 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Ortalama çalışan sayısı en düşük sektör ise tüm verilerde olduğu gibi, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörün Bayburt ilinde çalışanın kısıtlı olması bu sektörün gelişmediğinin bir diğer göstergesidir. Ayrıca finans merkezlerine konum olarak uzak olması ticaretin kısıtlı olması yine bu sektörün gelişmemesinde diğer etkenlerdir.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	488	45	533
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	221	0	221
Hizmet ve Satış Elemanları	163	51	214
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	152	51	203
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	177	1	178
Profesyonel Meslek Mensupları	91	57	148
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	94	12	106
Yöneticiler	76	3	79
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	8	0	8
Genel Toplam	**1.470**	**220**	**1.690**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 31,5'i, erkek çalışanların yüzde 91,6'sı ve kadın çalışanların yüzde 8,4'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almakta ve yüzde 32 oranında çalışanı barındırmaktadır. Bu meslek grubunda kadın çalışan olmadığı görülmektedir. Mesleğin gerektirdiği şartların erkeklere daha uygun olması, fiziksel güç gerektirmesi ve çalışma koşulları nedeniyle bu meslek grubunda kadın çalışan olmamasını destekler niteliktedir.

Hizmet ve Satış Elemanları ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarında kadınların çalışma oranları diğer meslek gruplarına göre daha fazladır. Bu meslek gruplarının çalışma koşulları olarak kadınlara daha uygun olduğu düşünülebilir ve bu sonuçlar bunu doğrular niteliktedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Bayburt ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	108	12	120
5-9	142	45	187
10-14	417	85	502
15-19	557	56	613
20-24	97	4	101
25+	149	18	167
Genel Toplam	**1.470**	**220**	**1.690**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda en fazla çalışan sayısının 15-19 yaşa sahip işyerlerinde olduğu görülmektedir. Kadınların ise en fazla çalıştığı işyerlerinin 10-14 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Kadın ve erkek çalışanların en az olduğu yaş grubu 20-24 arası yaş grubudur. Bu yaş grubundan toplam çalışan sayısı 101 olup bu çalışanların sadece dört tanesi kadın çalışandır.

Tablo 13'de ise Bayburt ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk üç mesleğin erkek çalışanlarda Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olduğu dikkat çekmektedir. Kadınlarda ise durum biraz daha farklıdır. İlk sırada Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olup bunu sırasıyla Garson (Servis Elemanı) ve Ses Sanatkârı takip etmektedir. Kadınların erkeklere göre nitelikli işlerde çalıştığı dikkat çekmektedir. Bu durum genel anlamda değerlendirildiğinde çalışma koşulları, ilin sosyo-kültürel yapısı ailesel etkenler gibi nedenlere bağlanabilir.

Toplam çalışanlar içerisinde genel durum erkek çalışanın fazla olması nedeniyle, erkek meslek gruplarına kaymıştır. Genel anlamda Bayburt ilinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışan kişi sayısı ilk üç sıradadır. Bu durum ilde farklı sektörlerin gelişmediği ve alternatif iş olanaklarının bulunmadığını gösterir.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (Temizlik)	Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Genel)
Temizlik Görevlisi	Ses Sanatkârı	Beden İşçisi (Temizlik)
Kamyon Şoförü	Aşçı	Kamyon Şoförü
Büro Memuru (Genel)	Yer Hostesi	Büro Memuru (Genel)
Beden İşçisi (İnşaat)	Servis Büro Elemanı (Teknik Ürünler)	Beden İşçisi (İnşaat)
Servis Şoförü (Okul)	Büro Memuru (Genel)	Garson (Servis Elemanı)
İnşaat Ustası	Beden İşçisi (Temizlik)	Aşçı
Büro Memuru (idari İşler)	Okul Öncesi Öğretmeni	Servis Şoförü (Okul)
Yönetici (Özlük Hizmetleri)	Sekreter	Sekreter

Kaynak: İPA 2016

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

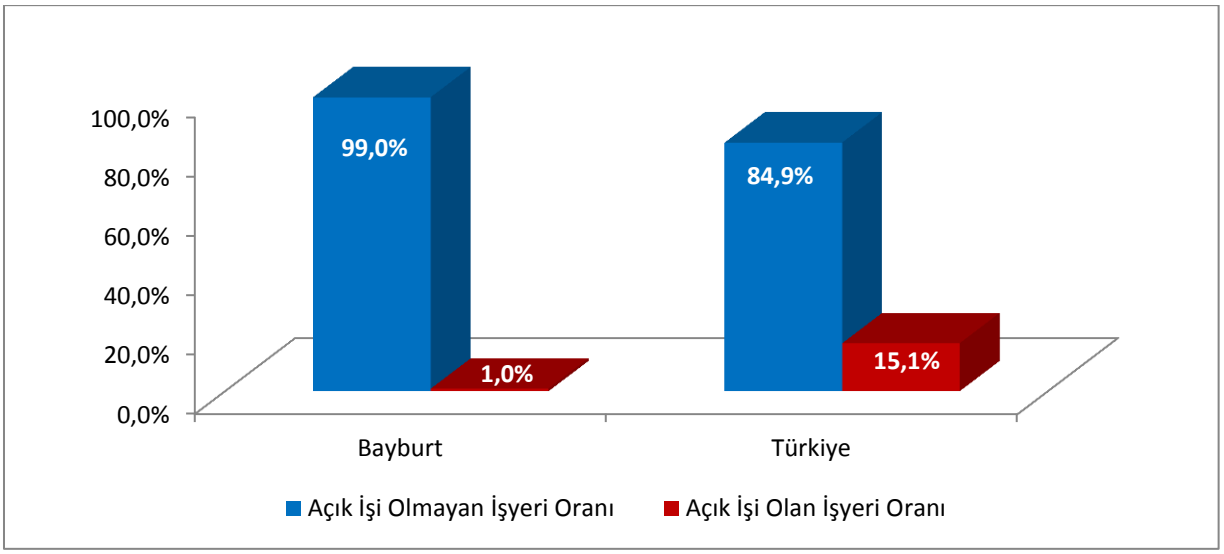

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde araştırma kapsamında 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 1,0'inde açık iş bulunmaktadır. Türkiye genelinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 15,1 olarak gerçekleşmiştir.

Bayburt ilinde 97 işyerinden 3 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, tespit edilen açık işlerin tamamı imalat sektöründe bulunmaktadır.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Bayburt ilinde açık iş oranı yüzde 0,2 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Bayburt ilindeki 10+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 998 kişilik dolu kadronun yanında 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık işin olduğu sektör ise yüzde 2,9 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında ise imalat sektöründe yüzde 12,5 olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle bu sektörde her 10 işyerinin 1'inde açık iş mevcuttur.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

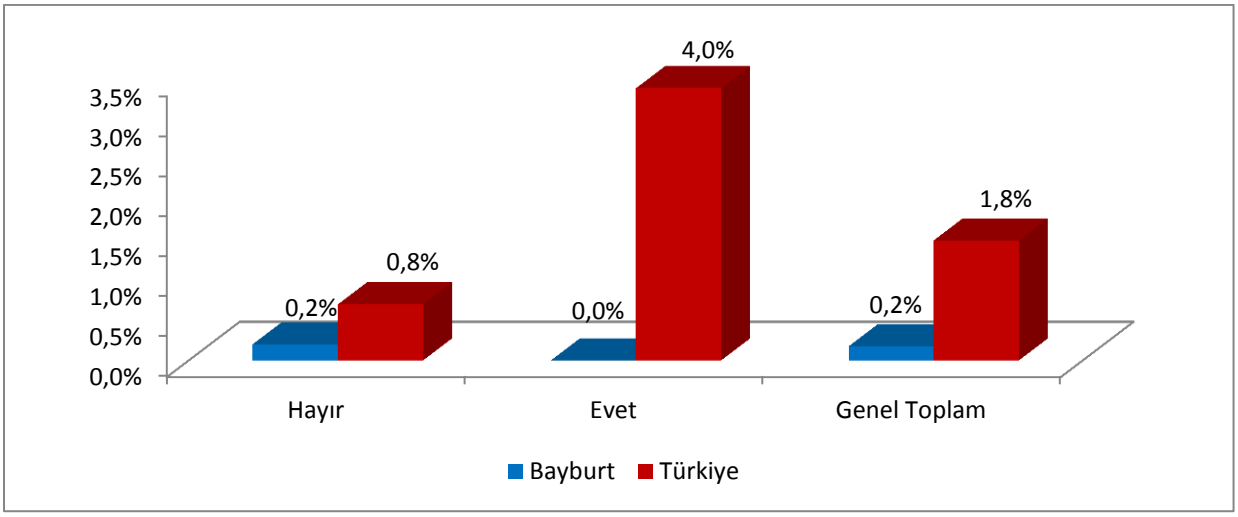

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren açık iş oranı yüzde 0; temininde güçlük çekilmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,2 olarak gerçekleşmiştir. Bayburt ilinde bu oran Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Temininde güçlük çeken işyerlerinin dışındaki işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların olduğu tespit edilmiştir.

Bayburt ilinde vardiyalı çalışma yapan 10+ istihdamlı işyerlerinin açık iş bulunmazken vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,3 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş yoktur, yapılmayan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,2'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş yoktur, yapılmayan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,2 olarak tespit edilmiştir. Yani vardiyalı, part-time çalışma ve ihracat yapan işyerleri açık iş oranını etkilememiştir.

Bayburt ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihinin tamamı erkek işgücü talebi olarak tespit edilmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi bulunmamıştır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu açık işlerde eğitim düzeyinin bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Yani işgücü talebinde eğitim tercihinin cinsiyet tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

İmalat sektöründeki açık işlerin tamamında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Bayburt ilinde açık işlerin tamamı 31-89 gün arasında aranan açık aranmakta olduğu tespit edilmiştir.

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Bayburt ilinde 10+ istihdam işyerlerinde alınan açık işlerin tamamı akraba–eş dost kanallarını kullanmıştır. Yani diğer arama kanalları olan; Gazete–ilan vb., internet–sosyal medya, İŞKUR aracılığıyla kanalları hiç kullanmamıştır.

Bayburt il genelinde açık işlerde istenen becerilerin tamamının Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi olduğu tespit edilmiştir.

Bayburt ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; tüm açık işlerin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir.

Bayburt ili için tespit edilen yüzde 0,2 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir.

İşveren açık işlerin tamamında erkek işgücü talebinde bulunmuş ve bu açık işlerin tamamını Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda talep edilen beceri Fiziksel ve Bedensel Yeterlilik olarak ön plana çıkmaktadır.

Bayburt ilinde açık işi olan meslek; Beko Loder (Kazıcı – Yükleyici) Operatörüdür.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Bayburt ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 17: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

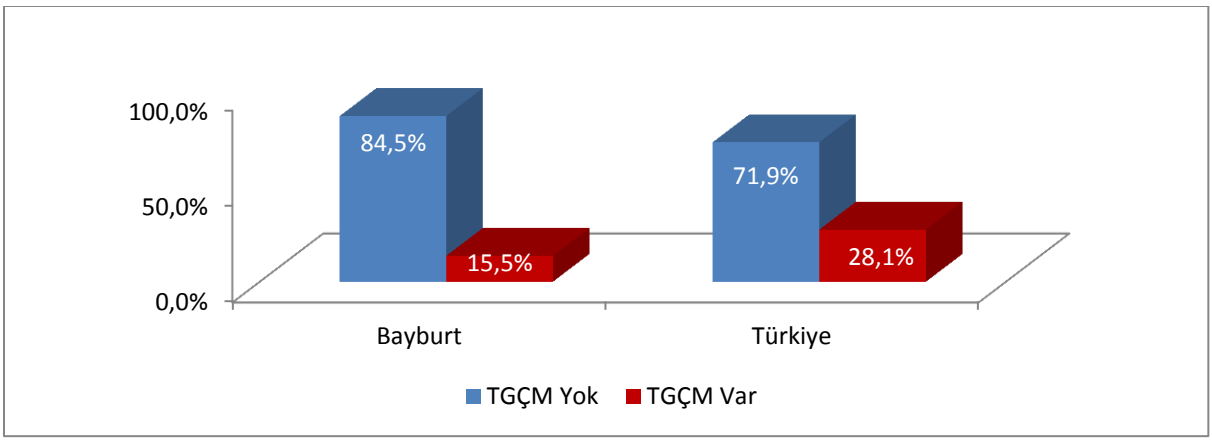

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli işyerlerinin yüzde 28,1 'inde eleman temininde güçlük çekilirken bu oran Bayburt ilinde yüzde 15,5 olmuştur.

Bayburt ilinde ise 10+ istihdamlı 97 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 15 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 15,5 ile Bayburt ilinin eleman temininde ülke genelinden daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

Şekil 18: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

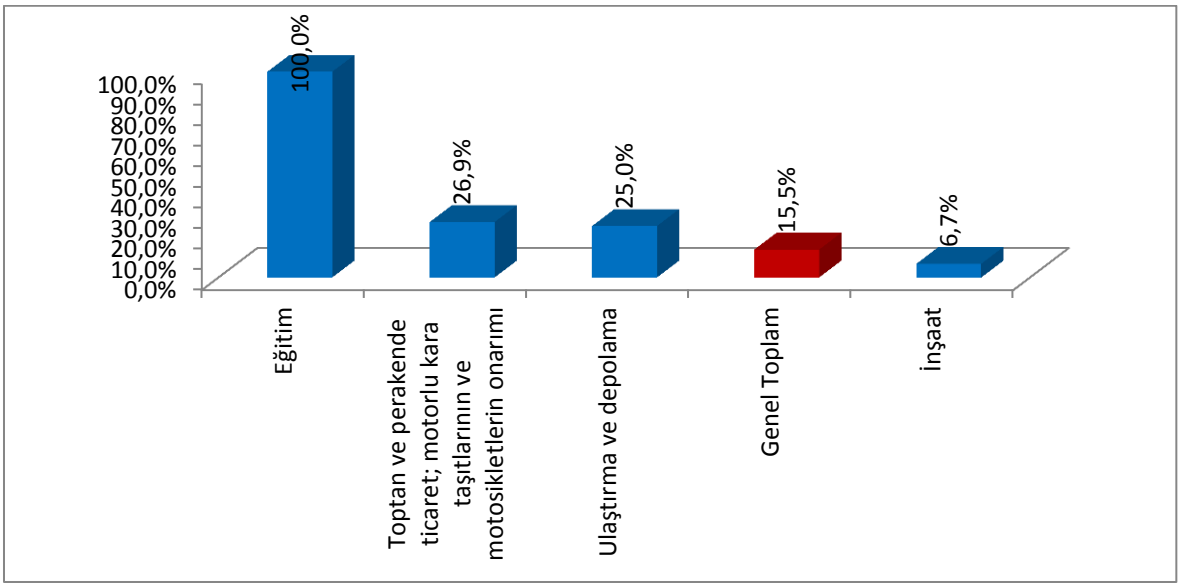

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; en fazla eleman temininde sorun yaşayan sektörün Eğitim sektörü olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin onarımı, Ulaştırma ve Depolama sektörleri takip etmektedir. İnşaat sektörü ise eleman temininde en az güçlük çekilen sektör olarak görülmektedir. Bu sonuçlar bize özellikle Eğitim sektörüne Bayburt ilinde ağırlık verilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Eğitim sektörü, sektör olarak diğer sektörlere de yön veren gelişmişlik açısından oldukça önemli olan bir faktördür. İnşaat sektöründe eleman temininde az sorun yaşanması Bayburt ilinde inşaat sektörünün diğer sektörlere oranla daha aktif bir sektör olduğu, bunun neticesi olarak Nitelik Gerektirmeyen Mesleklere sahip elemanların da bu sektörde istihdam edilmesi, bu sektörde eleman sıkıntısını diğer sektörlere oranla düzeye çekmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
Ulaştırma ve depolama	33
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	20
İnşaat	12
Eğitim	7
Genel Toplam	**72**

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde sadece 72 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde Eğitim sektörü yedi kişiyle en az eleman güçlüğü çeken sektör olarak görülmektedir. Bir önceki veriler değerlendirildiğinde Eğitim sektöründe yüzde yüzlük bir oran dikkatleri çekmişti. Bu sonuç bize Eğitim sektöründe yer alan tüm işyerlerinin eleman sıkıntısı çektiğini göstermektedir. Yedi gibi az olarak değerlendirilebilecek eleman sayısı temin güçlüğü, Eğitim sektörünün üzerinde projeler yapılması gerektirdiğini düşündürmektedir. Temininde en fazla güçlük çekilen eleman sayısı ise Ulaştırma ve Depolama sektöründe olduğu görülmektedir. Ulaştırma ve Depolama sektöründeki eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin oranı yüzde 25 olarak yani dört işyerinden bir tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği karşımıza çıkmaktadır.

İnşaat sektöründe yine bir önceki tabloyla paralel sonuçlar karşımıza çıkmaktadır. İnşaat sektörünün Bayburt ilinde diğer sektörlere göre daha önde olması bu sektörde eleman temininde güçlük çekilmediğini göstermektedir.

Bu sonuçlar bize göstermiştir ki bir yerde eleman temininde güçlük çekilmesinin en büyük nedenlerinden biri o sektörün bulunduğu yerde gelişmemiş olmasıdır. Bu bir süreç olup sektörlerin gelişmesi eleman temini birbiriyle bağlantılıdır. Sektörel gelişme eleman yetişmesini tetikleyici bir unsur olarak değerlendirebilir.

Şekil 19: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı

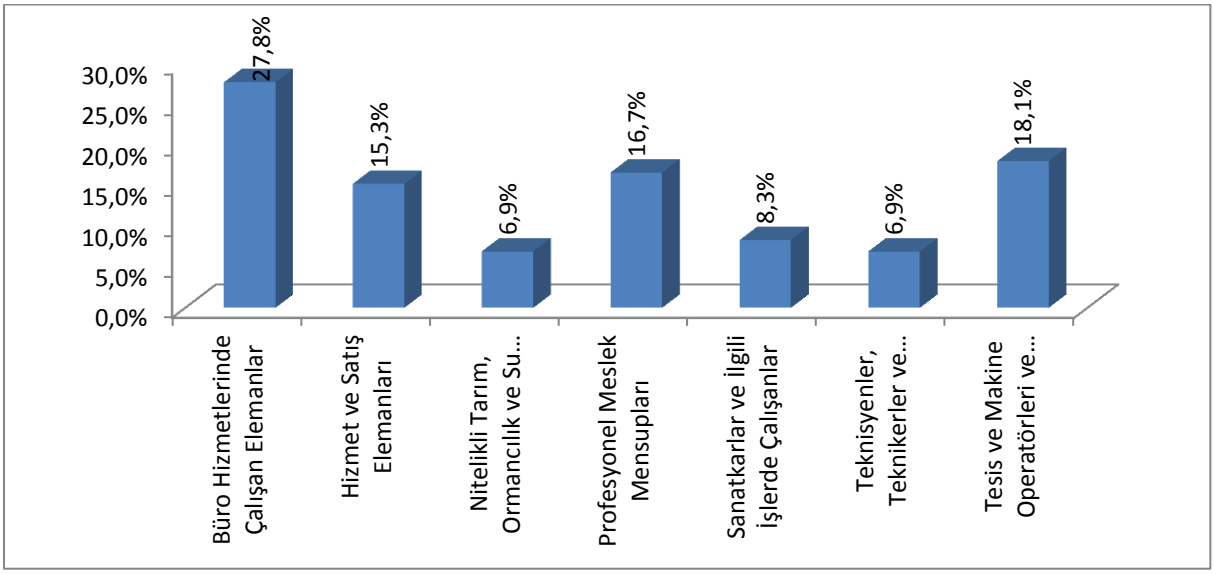

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 27,8'i bu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer almaktadır.

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hem ülke geneli hem de Bayburt ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur. Bu meslek grubunun Bayburt ilinde gelişebileceği bir sektör tam anlamıyla gelişmemiş olup, fiziksel koşulların uygunluğu sınırlıdır.

Tablo 15: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Yer Hostesi	25,0%
Servis Şoförü (Okul)	18,1%
Satış Elemanı (Perakende)	6,9%
Hayvan Bakıcısı	6,9%
Doğalgaz Tesisatçısı	4,2%
Asma Tavan Ustası (Metal)	4,2%
Aşçı	2,8%
Güzel Sanatlar Öğretmeni-Ortaöğretim	2,8%
Bilişim Teknolojileri Öğretmeni	2,8%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	2,8%

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin dağılımları incelendiğinde ilk sırayı yüzde 25'li oranla Yer Hostesinin aldığını görmekteyiz. Bu mesleği sırasıyla Servis Şoförü(Okul) ve Satış Elemanı(perakende) meslekleri takip etmektedir. Ulaştırma ve Depolama sektöründe en fazla teminindi güçlük çekilen mesleğin ise Yer Hostesinde olduğu görülmektedir. bu sektörde dikkat çeken bir diğer meslek ise Servis Şoför(Okul) olarak öne çıkmaktadır. Eğitim sektöründe öğretmen sıkıntısı çekilirken, İnşaat sektöründe ise Asma Tavan Ustası ve Doğalgaz Tesisatçısı meslekleri dikkat çekmektedir. Doğalgaz ülke olarak son yıllarda literatürümüze girmesine rağmen hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olup, yeni gelişen bu sistemlerde eleman sıkıntısı ilk başlarda olağan olarak görülebilir. Bu yönde mesleki eğitimler verilmesi bu sorunun çözümünde yol gösterici olacaktır.

Şekil 20: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

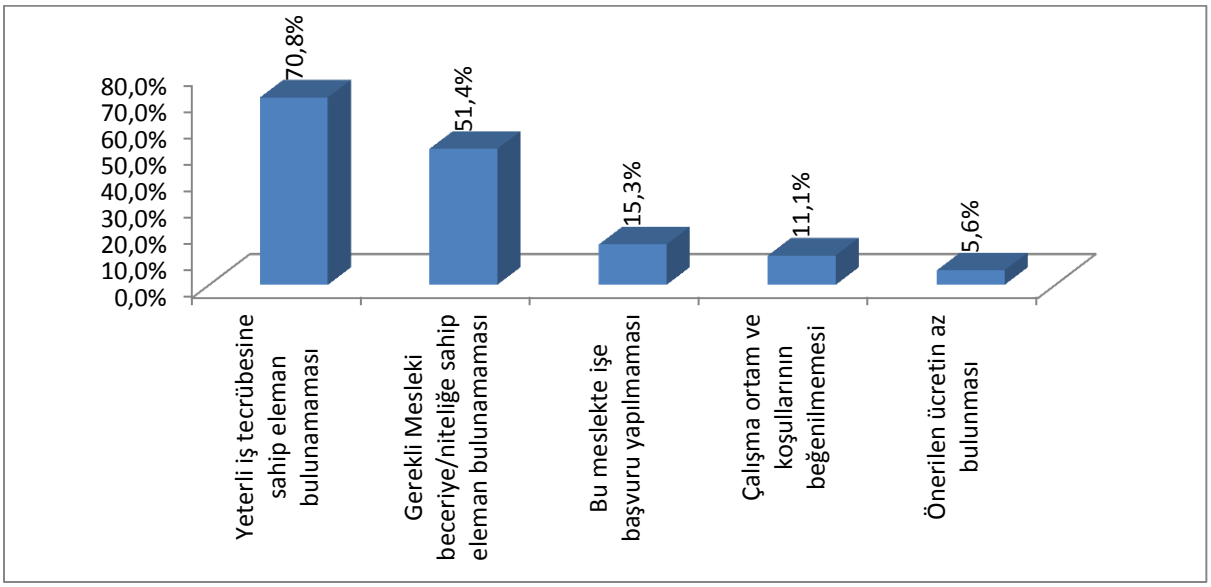

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Türkiye genelinde en üst sırada olan en büyük TGÇM nedenlerinde; Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması Bayburt ilinde ise ikinci sırada yer almaktadır. İşverenlerin yüzde 70,8'i Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeniyle sıkıntı yaşarken yüzde 51,4'ü Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamamasından sıkıntı yaşamaktadırlar. Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en ok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Bayburt ilinde TGÇM konusunda dikkat çeken bir diğer husus ise ücret konusunda görülmektedir. Ücret konusunda sorun olmaması Bayburt ili için olumlu bir durumdur. Çalışılan Ortam ve Koşulları konusunda herhangi bir sorun olmadığı yapılan çalışma sonuçlarından çıkarılabilir.

Şekil 21: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

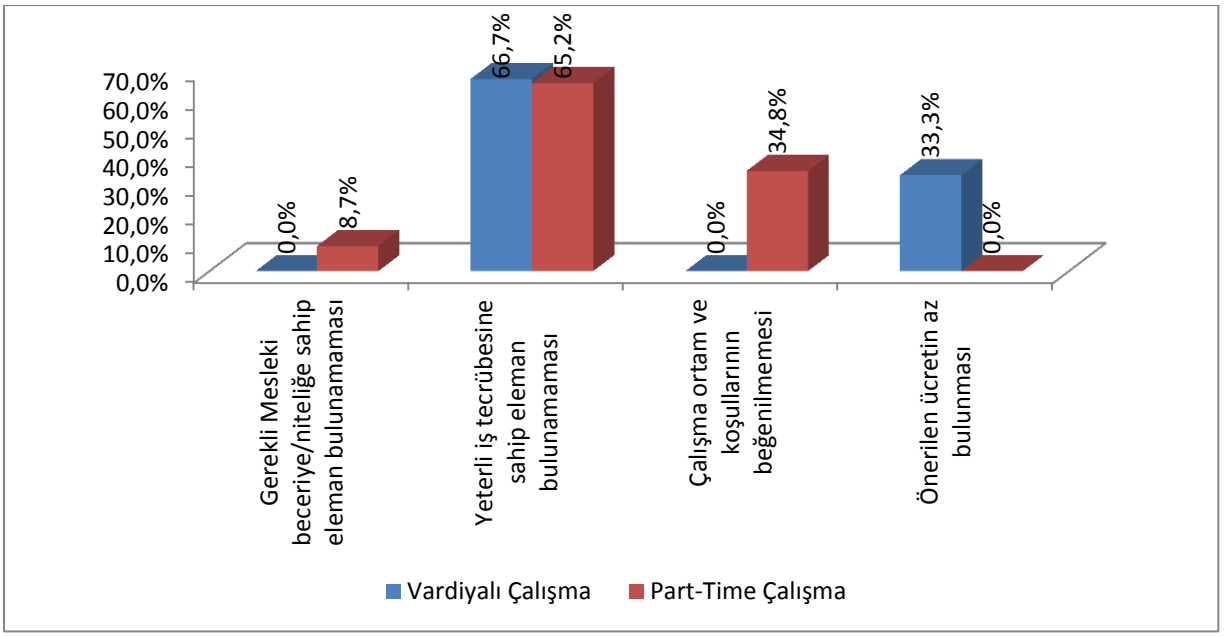

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her iki duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Vardiyalı ve Part-Time çalışma yapılan işyerlerinde bu oran diğer verilerle uyumlu olduğu görülmektedir. Yüzde 66,7 ile vardiyalı çalışanlarda yüzde 65,2 ile de Part-Time çalışanlarda Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması dikkat çekmektedir. Vardiyalı çalışmalarda önerilen ücretin az bulunması yüzde 33,3'lük oranla yer almaktayken Part-Time çalışanlarda ise ücret konusunda herhangi bir sıkıntı görülmemektedir. Bu göstergeler bize çalışma durumlarının tümünde Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması sorunuyla karşı karşıya bırakmaktadır.

Tablo 16: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	60,0%	60,0%	40,0%	0,0%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	0,0%	45,5%	81,8%	0,0%	36,4%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	25,0%	83,3%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	50,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	80,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**15,3%**	**51,4%**	**70,8%**	**11,1%**	**5,6%**	**0,0%**

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, bu neden yüzde 70,8 ile diğer tüm nedenlerin önünde yer almaktadır. Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğie Sahip Eleman Bulunmaması yüzde 51,4 ile meslek gruplarında TGÇM nedenleri arasında ikinci sırada yer almaktadır. Vardiyalı Çalışma Olması meslek gruplarında eleman temininde önemi olmadığı, yüzde sıfır oranıyla görülmektedir. Yalnızca Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda ücretle ilgili bir güçlük yaşandığı görülmektedir. Meslek grupları genel olarak değerlendirildiğinde önceki verileri doğrular nitelikte bize sonuçlar sunmaktadır. Yetişmiş eleman sıkıntısı burada da ortaya çıkmaktadır. TGÇM konusunda ücret konusunun sorun olarak düşük düzeylerde olması ise Bayburt ili için olumlu bir durum olarak görülebilir.

Tablo 17: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Yer Hostesi	0,0%	55,6%	55,6%	44,4%	0,0%	0,0%
Servis Şoförü (Okul)	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Elemanı (Perakende)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	40,0%	0,0%
Hayvan Bakıcısı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Doğal Gaz Tesisatçısı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Asma Tavan Ustası (Metal)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Güzel Sanatlar Öğretmeni-Ortaöğretim	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bilişim Teknolojileri Öğretmeni	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mermer İşçisi	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunmaması altı meslekte yüzde 100, bir meslekte ise yüzde 55,6'lık orana sahip olduğu görülmektedir. Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman bulunamaması nedeni ise beş meslekte yüzde yüz bir meslekte ise yine yüzde 55,6'lık orana sahip olduğu görülmektedir. Yer Hostesi mesleğinde Çalışma Ortam ve Koşullarının beğenilmemesi yüzde 44,4 orana sahip iken diğer mesleklerde TGÇM nedenleri arasında görülmemektedir. Önerilen Ücretin Az Bulunması ise sadece Satış Elemanı(perakende) mesleğinde görülmekte olup bu oran yüzde 40 olarak dikkat çekmektedir.

Meslekler bazında TGÇM incelendiğinde yetişmiş eleman sıkıntısı olduğu bir kez daha karşımıza çıkmaktadır. Vardiyalı çalışma sistemi TGÇM etkilemezken temel problem gibi gözüken nitelikli eleman sıkıntısı, üzerinde projeler üretebilecek bir durum olarak değerlendirilebilir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü

Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Bayburt ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,9' u istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bayburt ilinde işverenlerin yüzde 7,2'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli oranı olan yüzde 3,8 ile benzerlik gösterip yüzde 3,6 olarak öngörülmüştür.

Tablo 18: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İmalat	0,0%	0,0%	12,5%	87,5%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	3,3%	0,0%	33,3%	63,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	15,4%	3,8%	34,6%	46,2%
Ulaştırma ve Depolama	25,0%	0,0%	25,0%	50,0%
Konaklama ve Yiyecek hizmeti Faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Eğitim	0,0%	75,0%	25,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**8,3%**	**4,1%**	**31,0%**	**56,6%**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama, Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründeki mevcut işyerlerinin tamamı istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüz yıl Bayburt 'ta işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 19: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Toptan ve Perakende Ticaret	26	8,6%
Ulaştırma ve Depolama	14	4,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1	25,0%
Eğitim	-9	-10,3%
Genel Toplam	**46**	**2,7%**

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 10 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,3 artacağı beklenmekte olup Bayburt 'ta ise bu oran, yüzde 2,7 olup ülke geneli oranın altındadır.

Toptan ve Perakende Ticaret, Ulaşım ve Depolama ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde artış tahmin edilmekteyken Eğitim sektöründe azalış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki artıştan kaynaklanacağı görülmektedir. Öyle ki Bayburt'ta beklenen 46 kişilik istihdam artışının yarısından fazlası bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe görülmektedir.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	204	3,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	138	1,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	55	0,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	37	1,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	22	0,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	21	3,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	17	0,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	9	0,3%
Yöneticiler	-3	-0,2%
Genel Toplam	**499**	**1,4%**

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 10 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Bayburt ilinde de benzer tespitle ilk sırada aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Hizmet ve Satış Elemanları ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Bayburt ilinde beklenen tüm artışın yüzde 80'ini oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda olup tüm artışın yalnızca yüzde 1,8'ini oluşturmaktadırlar. Ayrıca azalış beklentisi olan tek meslek grubu ise Yöneticiler meslek grubu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, yine ilk sırayı Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar alırken ikinci sıraya Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları yer almaktadır. Yöneticiler meslek grubu ise net istihdam değişimi ile paralel olarak yüzde -0,2 net istihdam değişim oranı ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 21: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (İnşaat)	Büro Memuru (Genel)
Servis Şoförü (Okul)	Aşçı Yardımcısı
Satış Elemanı (Perakende)	Beden İşçisi (Temizlik)
Mobilya Montaj Ustası	Hayvan Bakıcısı
Doğalgaz Tesisatçısı	Sınıf Öğretmeni
Asma Tavan Ustası (Metal)	Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri Öğretmeni
Yer Hostesi	
Muhasebe Meslek Elemanı	
Aşçı	
Garson (Servis Elemanı)	

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla; Beden İşçisi (İnşaat), Servis Şoförü (Okul), Satış Elemanı (Perakende), Mobilya Montaj Ustası, Doğalgaz Tesisatçısı meslekleri olup, Büro Memuru (Genel), Aşçı Yardımcısı, Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Şekil 22: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

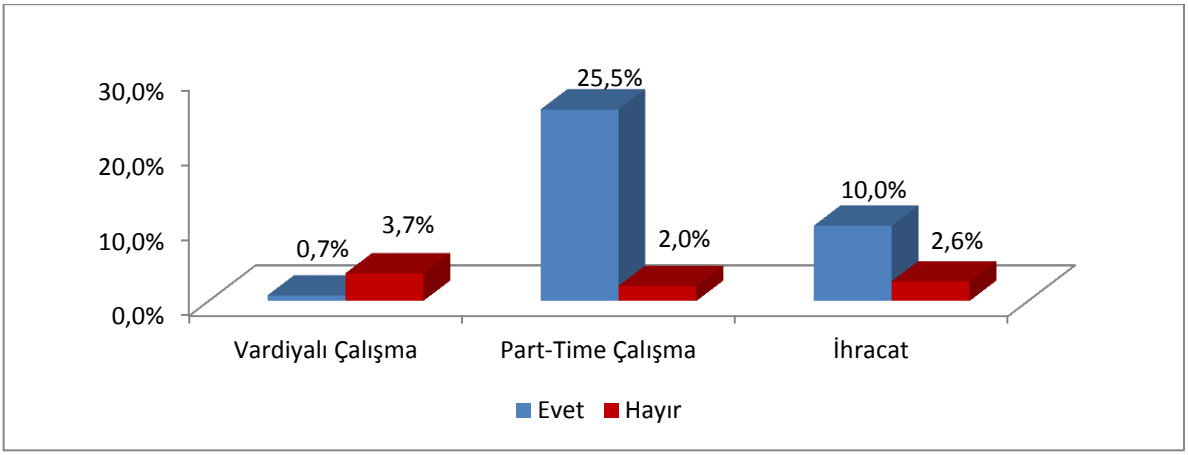

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapma olmak üzere üç özelliğe sahip işverenlerin farklı eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Bayburt ili için yüzde 1,4 olan net istihdam değişim oranı, vardiyalı çalışma yapan işyerlerinden düşük çıkarken, part-time çalışma ve ihracat yapan işyerlerinde çok daha yüksek olarak hesaplanmıştır. Bu da part-time çalışma veya ihracat yapan işyerlerin önümüzdeki dönem, bu özelliklere sahip olmayan işverenlere nazaran daha yüksek istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Şekil 23: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

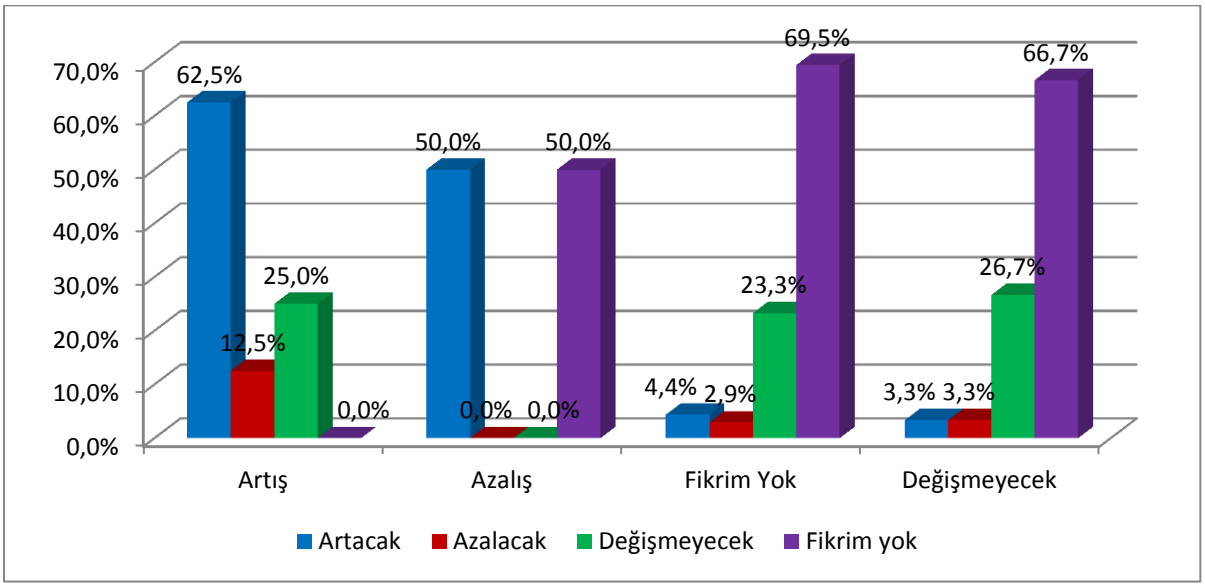

Kaynak: İPA 2016

Bayburt ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüşmedikleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 8,3' ünü oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 62,5 'inin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 12,5'i ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 12,5'inin önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 4,1'ini oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yarısı beş yıl sonrası için artış beklemektedirler. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı beklediği halde uzun vadede işverenlerin yüzde 50'si de değişim olmamasını beklemektedir.

Önümüzdeki dönemde istihdamın değişmeyeceğini öngören işverenler, toplam işverenlerin yüzde 31,0' ini oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 66,7'lik kısmı beş yıl sonrası için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

İşverenlerin yüzde 56,6'lık kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 69,5' u uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam artış ve değişmeyecek beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup diğer beklentilerinde tutarsızlık tespit edilmiştir.

SONUÇ

Bayburt İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel amacı işgücü piyasasında ki sorunlara daha somut verilerle yaklaşarak işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu kapsamda 10 ve üzeri çalışanı olan 97 işyeri ziyaret edilerek yüz yüze görüşmeler yapılmış ve sonuçlar analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu analizler kapsamında sorunların temeline inilmeye çalışılmış işgücü arz ve talep yapıları incelenmiştir.

Tüm araştırmalarda olduğu gibi bu araştırmada da sonuçların yüzde yüz doğruluğu mümkün olmamaktadır. Araştırmayı sınırlandıran bazı kısıtlar mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi yakın zamanlarda güncelleştirilmesine ve araştırma 10+ çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt ta Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkân sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Bayburt ilinde çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşüktür. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Kadınlar arasında eğitim durumu erkeklere göre çok daha düşük seviyededir. Kadınlarda eğitim durumunun artmasıyla istihdamın orantılı olarak arttığı görülürken Aktif İşgücü hizmetleri kapsamında kadınların gerek kurs olsun gerek diğer hizmetler olsun işgücü piyasasına daha etkin olarak girdiği görülmektedir.

Son yıllarda İŞKUR bünyesinde çeşitlendirilerek artan hizmetler işgücü piyasasına önemli derece destek sağlamıştır. Bu destekler sayesinde hem ilin istihdam hizmetlerinde artış görülmüş hem de nüfus bazında, göçü önlemede önemli bir görev üslenmiştir.

Kalıcı istihdamın sağlaması konusunda işverenlere destek sağlayan, eleman sıkıntısı çeken işverenlere gerek mali gerekse diğer kaynaklardan destek olan İŞKUR Bayburt ili açısından son yıllarda önemli kurumların başında yer almaktadır. Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinin daha da çeşitlenerek artmasını talep eden işverenlere yönelik alternatif çalışmaların önemi bir kez daha görülmüştür.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :……..…….…….....

İşyerinin Yasal Unvanı :……..

İL /İLÇE :……..

MAHALLE :……..

CADDE/SOKAK :……

İÇ/DIŞ KAPI NO :…….

TELEFON/FAKS/E-POSTA :……..

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : …….. .. Unvanı :…….

Tarih : …… Telefonu : …….

E-Posta :……. İmza/Kaşe: ……

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……..

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(…… Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER **8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.**

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşiniz İçin Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

***Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)**

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

***Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.**

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.565	4.284
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968

KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{g}\ddot{\text{u}}\text{c}\ddot{\text{u}} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan – 6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}gücü\text{ne } Dahil\ Olmayan\ N\ddot{u}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\ddot{u}fus - \text{İş}g\ddot{u}c\ddot{u}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\ddot{u}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\ddot{u}c\ddot{u}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet

sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.